

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuris et Sambat'a, F'icia una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 f. sun. pe unu anu s'au 45 doidieceri, or 3 galbini si 3 doidieceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari: s'au mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. F'ara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 9.

Brasiovu, 31. Ianuariu 1862.

Anulu XXV.

LA CRITIC'A DEIN „KORUNK.”

IX.

Er' cumu ca Daci au mai remasu in Daci'a si a-fara dein Daci'a si dupa invingerile lui Traianu, potemu sierbi Criticului nostru cu urmat'oria-le marturie istorice, ca se nu ne aduca cumu-va in prepusu, ca i-am negatu citatiunea dein Trebelliu numai pentru ca sei negamu si esistenti'a Daciloru, de cari asia multu e ingrigiatu d-lui, ca se nu le piera sementi'a.

1. Column'a lui Traianu dein Rom'a, ce mai traesce si astadi, arata cumu fugu Dacii cu mulieri cu vite cu totu dein Daci'a dupa mortea lui Decebalu. La San-Bartolo, tab. 112 - 114. A. Ciaconi, hist. belli dacici nr. 320.

2. Lactantiu, sub M. Constantinu, scrie, cumu ca Traianu invingundu pre Daci, cari adese rebelase, ia pusu sub tribut, si dein aceia se trageau si parentii lui Maximianu Galeriu: Quia parentes ejus censui subjugati fuerant, quem Trajanus Dacis assidue rebellantibus poenae gratia victor imposuit. (De mort. persec. cap. XXIII.)

3. Zonara bizantinulu scrie, ca dupa invingerile lui Traianu Daci'a si Dacii se supusera Romaniloru (vers. lat. „Ex eoque gens Dacorum eorumque provincia romanis parere cepit. Annal. I. XI, cap. 21, ed. Bonn. t. II. pag. 510.)

4. Jul. Capitolinu scrie, ca Antoninu Piu intre popore-le ce rebelase sferma si pre Daci: Germanos et Dacos et multas gentes atque Judaeos rebellantes contudit per praesides et legatos (in Anton. Pio c. v.)

5. Ael. Lampridiu scrie, ca Comodu intre alte popore invinse si pre Daci si pre provincialii dein Daci'a cari nu vreau se'lu accepteze de imperatu: Victi sunt sub eo tamen, quum ille sic viveret, per legatos Mauri, victi Daci, Pannoniae quoque compositae; in Britannia, in Germania et in Dacia imperium ejus recusantibus provincialibus (in Commodu c. XIII.)

6. Dione Cassiu scrie, cumu ca Sabinianu totu sub Comodu a supusu 12 milie de Daci, cari pierdiendusi tier'a erau se merga intru ajutoriulu altor'a si le promise ca le va da locu de locuentia in Daci'a (l. LXXII. excerpt. e Theodosio ed. Hanov. 1606 fol. pag. 818, latinesce dupa versiunea nostra: Sabinianus autem Dacorum quoque finitimorum ad XIIM, qui sua exciderant aliisque opem laturi erant, subegit, terram aliquam eis in Dacia nostra daturum se pollicitus.)

7. Totu acel'asi scrie, cumu ca Dacii sub Macrinu voliendu se ocupe aurulu celu scoteau Romanii dein f'odinele Daciei multe locuri predara in Daci'a (l. LXXVIII ib. pag: 887 vers. nostra: Argentum enim, quod quotannis a Romanis inveniebatur, obtinere sperantes, Daci magnam Daciae partem vastantes impediabant, et diutius belligerantes obsides quoque, quos ab illis Caracalla toederis nomine acceperat, receperunt.)

8. Trebelliu Polliu scrie, ca Regillianu, unulu dein celi XXX de tirani, era vitie de Dacu si cumnatulu lui Deceballu: Gentis Dacae, Decebali ipsius ut fertur affinis (in XXX tyr. c. X.)

9. Totu acel'asi scrie. ca in acele VII milie de soldati rebeli, pre cari ia taliatu Aurelianu, au fostu si Dacisci: Septem millibus Hiberorum, et Ripariensium,

et Castrianorum, et Daciscorum interemptis (in Aureliano l. c.)

10. Lactantiu (la loc. cit. cap. XXVII) scrie, ca atata ura avea imperatulu Maximianu daculu catra romani, catu puse pre imperati'a romana cele mai grele dari spre asi resbuna asupra Romaniloru darile impuse de Traianu Daciloru, si ca totu dein acea ura vr'u se si schimbe numele imperiului Romanu iu Dacescu: Quae veteres (imperatores) adversus victos jure belli fecerant, ea ille adversus romanos romanisque subjectos facere ausus est, quia parentes ejus etc. (vedi Nr. 1; — Olim quidem ille, ut nomen imperatoris acceperat, hostem se romani non nisi erat professus, cuius titulum immutari volebat, ut non romanum imperium sed daciscum cognominaretur (De mort. persec. c. XXVII). De acea totu acolo (cap. IX) de elu scrie: Inerat huic bestiae naturalis barbaries, et feritas a romano sanguine aliena, non mirum, quum mater ejus transdanubiana infestantibus Carpis in Daciam novam trajecto amne confugerit.

Amu mai potea adauge si de legiunea palatina Dacorum; de doue cohorti ale Daciloru, un'a Ulpia facta de Traianu, asediata in Britani'a, alta Aelia numita dupa Hadrianu si asediata in Syria; de Al'a I Dacorum erasi Ulpia, asediata in Armeni'a; de cari vedi inscriptiunile la Orelli 5889. 6049. 6688 seq. si Notitia imperii ed. Boecking pag. 21. 23. 88. 96 etc.

Ci lasamu acestea si altele pana la alta ocaziune, si adaugemu numai, cumu ca pana la Aurelianu totu se mai aflau Daci in Daci'a si afara dein Daci'a, cari totu asia erau de nedomiriti si neimpacati cu Romanii ca si in ainte de Traianu; er' ur'a loru in cuntr'a Romaniloru, in Maximianu se inaltiasa pana la una furia Neroniana; pre cumu se cunosce limpede dein citatele nostre.

Si apoi de omeni ca acestia crede Criticulu nostru, ca s'au straformatu cu totulu in Romani, siau lapedatu numele de Dacu si au luat in locu acelu nume atatu de esecratu Daciloru, numele de Romanu, si ca in urma parasindusi cu totulu limb'a parentesca au adoptatu cea romana inemiciloru sei, au invetiati-o mai bene de catu multe alte natiuni romanisate ale Europei, si in atate centurie de ani o au pazitu impreuna cu numele de Romanu cu atata taria, catu nece Gothii, Chunii, Avarii etc. cu cari s'au confederatu spre a preda provinciele imperiului romanu, nece Schiavii in seculii barbariei Europene cu tota liturgi'a si diplomaticitatea limbii schiaesci, nu au fostu in stare se le o lie dein gura.

Ce-ne pote crede absurditati ca acestea, arata numai, ca nu e fabula atatu de absurda, care se nu o creda; inca si acea, ca pentru atari omeni nu e de lipsa nece istoria, nece critica, nece macaru mente sanetosa.

(Va urma.)

TRANSILVANIA. Sibiu. Siedint'ele universitatii (dieta) sasesci se redeschisera in 3. Fauru a. c. prin presiedintele si comite locutiitoru Conrad Schmidt. Numerul deputatoru fu astadata mai completu, pentruca din 22 lipsia numai unulu, eara deputati romani era 4 insi.

Spunemu dreptu, ca noi in lips'a totala de o dieta generala a Transilvaniei care ar' fi a se compune din deputatii tuturor tre nationalitatiloru, ne interesamu tare de cursulu si rezultatulu desbateriloru adunarii sasesci, seu — mai pe aci

eramă se dăcemu, romano-sasesci. Uitate, această adunare abătându-se de pe terenul recriminărilor mai virtuose în contra sistemului gubernial absolutistice și ținându-se cum se mâna de cunoscutul proverb românesc, ca ce a fost dulce s'a mâncat, ce a fost verde s'a uscat, — se încumeta a trece la deslegarea unor cestiuni și dificultăți de mare însemnată nu numai pentru sași din Ardeal, ci și pentru toată patria noastră, apoi va reesi dinș'a că se deslege cu norocire vreun'a din acelea întrebări, este cu totul altă ceva; destul înș'a a tata, ca în această adunare se poate pregăti publicul patriei pentru mai multe cestiuni importante, 'eara această cu atatu mai virtuos, ca pre catu amu aflatu, deputatii de nationalitate română dau universității ocaziuni dese de a se ocupa prea inadinsu cu unele principii, postulate, afaceri, care până nu conlucră și elementul românesc în adunare, se pertractă eaca așa, că de claca, că prin trécatu, séu nici decumu.

Ceea ce a făcutu ședinții a antaia mai interesantă a fostu operatulu comisunii celor șapte inși, cari fuseseră înșarcinați a elaboră un proiectu pentru înființarea practica a egalității de drepturi nationale nu numai pe pământul regesc, ci și în toată Transilvania. Operatulu acesta s'a citit în această ședință și fú ascultat cu mare luare aminte. Acelasi merita iutru adevăratu a fi cunoscutu de catra toti românii într' o toată întinderea lui. Noi nu vom lipsi a'lu reproduce în Nro viitoriu (vedi Fôia Nro 4) cu atatu mai virtuos, ca proiectulu acesta după ce își ia de temelie Diplom'a leopoldina din 1691, Sanctiunea pragmatică din 1722, Diplom'a din 20. Oct. 1860 și patent'a din 26. Fauru, apoi afla de neaparatu receperea romanilor că natiunalitate politica și autonoma, cum și împartirea Transilvaniei în trei teritorii după natiunalități.

ROMANIA. Cuventulu de tron, prin carele M. S'a Domnulu Alexandru Iuon I. a deschis în 24. Jan. (5. Febr.) camer'a unită, suna:

Domniloru Deputati!

„Preșent'a Văștra în giurulu Meu în această dî solemnă Me patrunde de o via multumire și de legitima mîndria pentru succesulu misiunii ce mi a încredințat natiunea Română. Dîoa această, în care mandatarii într'uniti ai ambeloru Tieri au venit a încungiură tronulu comunei năștre Patrii, este dî de serbare pentru unu popor întregu, o dî de fericire pentru alesulu Vostru.

O viața nouă se începe astăzi pentru România. Ea intră, în fine, pe calea care o va conduce catra împlinirea destineloru sale.

Înalt'a Pôrta și marile Puteri garante au venit a recunoșce unirea adunărilor și a Ministereloru ambelorn Principate. Guvernulu Meu este înșarcinat a ve depune actul prin care s'au statornicitu modificățiunile, ce nou'a stare de lucruri trebuia se aduca în unele din stipulațiunile Convențiunii din 7/19. Augustu 1858.

Eu, înșe, credinciosu misiunii ce mi ati datu, și cunoscundu statornic'a vointia a Romanilor de a remané pururea uniti, amu proclamatu atatu înainte Domniloru Văștre catu și înainte Tieri: Unirea definitivă a Principatelor. V'amu dîșu ca ea va fi precumu România o va dori și o va simți. Nu Me îndoiescu, Domniloru, ca nici Înalt'a Pôrta neci Puterile garante nu voru eugeta a desfîntia în viitoru Unirea ce au recunoscutu'o atatu de necesaria pentru fericirea Principatelor.

Atîrna, dar', dela întieptiunea tuturor Romanilor, că această stare politica se ajungă a fi recunoscută și în dreptulu publicu Europeanu că forma definitivă a constituii natiunalității năștre.

Periodulu de tranzițiune prin care am avutu a trece, s'a însemnatu în Tiera prin neliniștea spiriteloru, prin agitațiunile unei legitime nerabdări.

Acestea au doveditu indetulu, ca Unirea eră singura stare politica ce putea se asigure viitoriulu nostru și se permite de a dá Tieri organizarea, ce o astépta de atatu multu timpu.

Astăzi Statulu nostru s'a asediatu pe o temelie mai întinsa. O era nouă ni s'a deschis. Sositi la acestu stadiu alu viitorulu nostru, trebuie se nu perdemu din vedere, ca consolidarea Unirii cere din partea tuturor o abnegațiune completă, care va face a înceta fluctuațiunile prin cari am trecut până acum. Se renunțiamu dar' la înșasi amintirea desbinărilor din trecut, ale caroru reînnoire ar' pute' compromite unirea dobândită cu prețiuul atatoru necurmăte silinție, și se punemu toată activitatea năștră într'o comună conlucrare pentru dezvoltarea morala și materială a României.

Garanti'a libertăților publice, spre a se pute' consolidă, are trebuința, pe de o parte de o drépta cumpanire între atribuțiunile puterilor Statului, iar' pe de alta de respectulu legilor din partea tuturor locuitorilor Tieri.

Interesele cele mai scumpe ale României cerendu o desăvârșită siguranță interioară, voi ști a închieșiei Tieri această neaparată condițiune a prosperității sale.

Pentru a asigură dezvoltarea progresivă a instituțiilor năștre sunteți chemați, Domniloru Deputati, a ve ocupa cu mai multe proiecte de legi atingătoare de nou'a organizare a Statului Român.

Nevoile cele mai urgente ale Tieri, asupra carora atrăgu a văștra luare a minți, se potu resuma în următoarele:

Intrunirea administrațiilor ambeloru Tieri în modu de a asigura până la unificarea legilor și a regulamentelor administrative, aplicățiunea celor astăzi în vîgore, și a închieșiei interesele locuitorilor unei patrii a României, în momentulu cându administrația Tieri întregi se concentră în București.

Împartirea atribuțiilor administrative în modu de a permite o decentralizare, care se scutésca pe Miniștri și pe consiliulu lor de namolulu de pricină ce astăzi absorbu totu timpul lor, în prejudiciulu intereselor generale ale Statului.

Reorganizarea Prefecturilor în modu de a spori importanța lor, și de a le încungiura de toate închieșierile ținătoare a înlesni și a lumina otaririle lor.

Organizarea minișterilor în modu de a defini mai bine atribuțiunile și de a da acțiunii administrative o impulsie mai mare înlesnire pentru espeduirea lucrărilor.

Despartirea bine definită a puterii administrative de cea judecătorească în modu de a atribui acestei de pe urma cauzele litigiöse, în cari adese-ori administrațiunea este chemată a se pronunția.

Proiectulu de lege rurală.

Organizarea comunala și municipală.

Reorganizarea ramului judiciar spre a complectă reform'a începută prin instituirea curții de casă și a asigura aplicățiunea graduată a principulu statornicitu prin art. 7 alu convențiunii.

Organizarea ramului financiar prin asiedierea definitivă și unificarea impoziteloru; înființarea serviciilor de constatare și de percepțiune a darilor; înființarea unei înalte instituțiuni pentru controlulu contabilității publice; introducerea unui adevăratu și statornicu ecilibru în budgetulu statului.

Reorganizarea fundamentala a instrucțiunii publice pentru a o asedia pe nise baze solide, care se garantează buna creștere morala și intelectuală a junimii.

O lege de presă, care se asigure libertatea ei și se împedice licența.

Înființarea de câl'i ferate atatu de strînsu legata cu dezvoltarea prosperității țerei întregi. — Pe lînga aceste crearea în viitoru a unui alu treilea corp ponderator pentru întemeierea ecilibrului între puterile statului, nu e mai puțin trebuitoru.

În șfîrsitu mai avemu de datoriat a îngriji despre sôrtea funcționarilor din Moldova, a carora cariera s'ar gâși jignită prin unirea minișterilor ambeloru țere.

Aceste suntu, Domniloru, obiectele principale de cari veti avé a ve ocupa în această sesiune. Mai multe din ele se afla pe biurulu camerei; ve recomandă a le lua în deliberațiune după gradulu de importanță și de urgență.

Mai avemu înca a complectă unificarea legislațiunii prin codificarea legilor în ramurile civile, penale, comercială și de procedura.

Vedeti, Domniloru, catu de largu e câmpulu dezvoltării Văștre. Misiunea această e demnă de a stimula zelulu patrioticu și nobil'a ambițiune a tuturor Romanilor.

Europa a pus sôrtea năștră în mânele năștre. Amu toată încrederea ca, urmărindu cu staru și înțieptine îndeplinirea acestei grele sarcini, procedendu cu liniștea și maturitatea atatu de necesare în discutarea și rezolvarea acestor chestiuni, departe de a compromite instituțiile țerei și viitorulu ei, vomu dobîndi adevărata întemeiere a natiunalității năștre.

Se ne folosimu dar de învâțămintele ce trebuie se decurga pentru noi, din esperiența timpulu trecut. Se avemu pururea în vedere de a justifica legitima așteptare a patriei, precumu și simpatia Europei prin ecuitatea legilor, prin integritatea în administrarea justiției, bunulu ordinu în finanțe, regularitatea administrațiunii, dezvoltarea intereselor năștre agricole, comerciale și industriale, și mai multu de catu ori cându, prin conservarea bunulu ordinu.

Prin acést'a vomu dovedi si recunoscintia catre inalta pórtá si marile puteri garante.

Fiti siguri, Domniloru, ca infaciosindu Europei civilizate o natiune de cinci milióne de suflete, strínsu legate prin solidaritatea de simtiri si de interese; lucrandu cu intieptiune la consolidarea institutiuniloru nóstre si la asiedierea libertatiloru publice pe temelia singura mintuitóre a ordinului publicu; marginindú actiunea si aspiratiunile nóstre in cerculu propriiloru nóstre interese; nu numai ca vomu garantá prosperitatea si esistentia a Romaniei, dar nimeni nu va cugetá a desparti aceea ce Dumnedieu a lasatu cá sa fia unitu.

Dumnedieu se binecuventeze lucrarile Domniloru Vóstre.

Sesiunea adunarii unice a Principatelorú Romane pentru anulú 1862 este desehisa.

(LS) ALESANDRU IOÁN I.

Presidentu Consiliului, Ministru de Interne si

ad int. la lucrarile publice B. Catargiu.

Ministru Justitiei C. Brailoiu.

Ministru de Esterne si ad interim la Controlu A. Arsaki.

Ministru de Finançe A. C. Moruzi.

Ministru Cultelorú si alu Instructiunii publice Gr. Balsiu.

Ministru de Resbelu I. Ghica.

Iasi, 18. Ian. v. Aici s'a intemplatú unúscandalu, care intrece tóte scandalurile lumei catu de catu civilizate. Vei fi audítu din diurnale despre lupt'a corpului profesoralu cu ministrulu de culte presentu.

Asta tótna ministru Alesandru Cantacusinu propuse ad. Domnitoriului — inaintarea directorului Verdeanu dela scól'a de fete la postulu de inspectoru cá unulu ce a servitu fara macula 24 ani cá profesor, si se se inlocuiesca prin o femeestraina de natie si limba, care propunere o incuviintiéza Domnitoriulu. Verdénu refusa acestu postu necroitú si nepreveditu in bugetu; Ministru dara ei raspunde: De óra ce D. Verdénu sia datú dimisiunea din inspectoratu, se incuviintiéza si este liberu de orice insarcinare, cu acelu adausu, ca se iésa indata in 24. óre din scól'a centrala de fete, facundu locu noiei Directorice. In 29. Oct. reclama Verdénu la consiliulu scólei. (Care consiliu in puterea legiloru scolare este indatoritu a priveghé pazirea legiloru acestora.) Consiliulu se róga de ministru, cá se respecteze § 170 din asiedimentu, carele díce: Directorulu scólei centrale de fete se va alege de consiliu dintre profesori insurati si inaintati in versta, si nascutu romanu, care pe lenga sciintiele necesarie institutului acestuia, se fia cunoscutu din antecedentiele sale, cu portari morale esemplarie. - Ministrulu raspunde in 3. Noemb. Nro 11901, ca in raspunderea s'a trece alaturea cu § 170, si astfel Verdénu a fostu scosu in capu de érna, fara casa fara midiolóce in suferintie fórté mari. Consiliulu mai vré se ceree odata, se aduna; — inse se desbina im maioritate de 8 si minoritate de 5 membrii.

Majoritatea au protestatu la incercarea asta camenergicu aratandu calcarea in picióre a legiloru, care garantéza inamovibilitatea profesoriloru, si declara, ca déca Ministrulu nu respecta acestu protestu, se voru retrage (cei 8) dela mai departe conlucrare cu unu ministeriu, care nu respecteaza legile in vigóre. Minoritatea care era in principiu unita cu majoritatea dar' nu si in forme, declara ministrului ca nu inceteaza a conlucra, se róga totusi pentru restabilirea ordinei. Ministru face anafora la Domnitoriu pentru distituirea celor 8 insi I. Stratu, Alecsandrescu, Petrescu, Calinescu, Teodori, Emilianu Marsescu si Columbu, care nu se aprobéza, ci se indreptéza la consiliulu de ministrii, inse nici de acesta nu se incuviintiéza; ministrulu cauta acuma nodu in papura la cei 8, cá sei tréntésca pe rendu cate unulu dar' fiindu ca acést'a fora consiliulu scólei nu se putea face, convóca pe cei 5 dein minoritate si pe alti doi, care erau absentii la desbaterile amintite, spre a forma consiliu. Acestia refuséza sub pretextu, ca minoritatea nu póte tiené sesiuni. (Dupa serbatori indata da porunca la politia, cá pe Verdénu — care inca nu esise dein scól'a de fete — selu scótiá cu totu calabaliuculu in ulitia, daca in restimpu de 24 óre nu se muta de buna voie, dupa cumu isau inconoscintiatu.) Acést'a a interitatu pe intregu corpulu profesoralu, si se convóca pe sine la o conferintia, unde s'a compusu o adresa catra Domnitoriu si sa subscrisu de 27 insi (iara maioritatea) La predarea suplicei in mana principelui Cuz'a (in presentia ministrului) fara delegatii corpului profesoralu dojeniti de Domnitoriu, caci n'au paditu form'a: a) caci au datu o suplica colectiva, si b) caci nu o au adresatu prin canalulu legalu, prin ministru. Delegatii corpului s'au escusatu pentru aceste

greseli, care inse au fostu siliti ale comite a) ne esistandu consiliu b) pentru ca plangerea este in contra minis. si prin urmare se teméu ca tanguirea nu va strabate la urechile Domnitoriului. Acesta le promite, ca va studié §§. citati in suplica dein asiedimentulu scolaru, vede ca cestiunea e grava pentru minist., daca'i asia, si grava pentru profesori daca nui asia. Acést'a se intempla in 6. Ianuaru. In 10 convóca minist. prin circulariu consiliulu. Toti credému, ca scopulu ei este inpacarea lucrurilor, dar neam insielatu. Consiliulu era completu numai 3 lipséu. Ministru cá presiedinte deschide sedintia, si — acusa pe 3 profesori cu nisce inculpari mincinóse si nedemne de a se judeca, ba nici de a se reprobá.

Stratu cere cuventu si intréba: cui se adreséda aceea acusare? — Ministru: la consiliu. — Stratu: dar' este consiliu? Ministru: (cu necasu) siedinti'a e deschisa: Stratu: Datimi voie se ve declaru, ca sedinti'a póte fi deschisa pentru Dta, inse pentru mine cá fostu membru alu consiliului, si care am subscrisu adres'a din urma catra ministeriu am declaratú ca: pana nu se voru restabili legile calcate in picióre de Ministeriu, me obtienu de a mai luá parte la conferintie, si prin urmare eu me retragu. Atunci toti s'au sculatu si au esitu din sala, lasandu pe ministru in confusiune nespusa. In 14. Ian. primescu cei 3 acusati, Columbu, Petrescu si Marzescu destituirea lorú intarita de Domnulu Tieri, fara judecata, numai din arbitrariulu Ministrului. Luni 15. si Marti in 16. neamn datú 15 insi demisiunea timporara pana la restabilirea celor calcate arbitrarmente in picióre. — Ce face inse ministru? Teroriséza pe elevi, pe profesori etc. Elevii nu vreu a merge la prelegeri. Petrescu a fostu directorulu internatului, in locu pune ministrulu pe G. Jonescu (popa); acesta amerintia elevii; elevii ilu fluera, popa se plange, ministrulu vine si provóca pe elevi se ésa afara din colegiu, déca nu se supunu; elevii ii respundu: ba esi tu afara grecule catiaonule, ca scól'a e romanésca si noi suntemu romani. Ministru demandá popii se arate pe capi. Popa raspunde, ca toti suntu una. Ministru ii poruncesce: cu ori ce pretiu sei afe pe capi. Popa chiamá pe 3 elevii mici, si promitendule cate 3 galbini, ba si puíndu in mana copiiloru, ispitesce care suntu capi. — O minune! — Acesti copii de 10—12 ani ilu batjocurescu: Nu ti rusine parente se ambli a ne corrupe pe noi copii mici? — Fratiloru uitative la pop'a, care slujesce in biserica si ne invatia relegea, ce esemplu frumosu ne invatia, vré se ne mituiesca spre a vinde pe fratii nostrii. Atunci baietii au saritu la popa si batandulu l'au alungatu afara. Popa alérge la ministru; acesta vine, amerintia terribilu pe elevi cu politia si soldati. Elevii erá selu sfarame, dar' ministrulu face pae promitiendu satisfacere. Elevii negociéza: ceru scóterea Popei si readucerea lui Petrescu, reasiedierea tuturor celor scosi si dimisionati profesori. Ministru promite pe parola. Inse in locu de implinirea parolei, aduce politi'a in fruntei Prefectulu.

Acesta amerintia, elevii'lu fluera, dar' prefectulu asediéza colegiulu, opresce de ale da mancarea si incaldirea si asia au suferitu elevii pana astadi. Astadi vine ministru; elevii erau inversiunati, de si incunjurati de militie bine armata, si ei cu manile góle, protéstéza si insulta pe ministru dicundui cate batjocuri, Catiaonu, Fanariotu, Grecu cu masline si roscove etc. afara din scól'a romana, ca parintii si strabunii nostri au facut'o etc. etc. Atunci aduce tulumbele de focu si incepu a inprosa in ferestrii, le spargu, spargu usi, navalescu soldatii cu armele pe baieti; elevii strica sobe si mobile, arunca cu caramizi si bucati de mobile in soldati, luptai grozava; sar' cetatieni si se opunu la tulumbe; spargu cu securile porti (ca cu portile incuiete masacrau pe baieti) si asia erumpu elevii desperati cu hainele sfasiete raniti sangerandu pe ulitia strigandu ajutoriulu umanitatii. Unulu díce: fratiloru aideti la consulatulu françezu se ne supunemu toti, ca sub guvernulu nostru nu mai avemu scutire. Unu altulu striga: ba nu fratiloru, stati la lupta; mai bine se murimu toti aici, decatu se ceremu ajutoriulu strainiloru, ca strainii ni le facu aceste. Pe cei raniti parte iau dusu in spitale, pe unii iau pusu colegii lorú in fiácare si au plecatu la palatu la ministrulu de interne. Glóta de elevi si poporu care i urmau se intalnescu pe ulitia cu min. de int. Jancu Canta; pe locu saru elevii in trasur'a acestuia; ilu amerintia, infaçosindu pe ranitii. Min. Canta era desperatu ca isi vede peirea, dar' sosesc o compania de soldati si ocolescu se prinda pe elevi. Elevii si poporulu amerintia seriosu, si Canta poruncesce retragerea soldatiloru. Unu ofieru scosesse sabia la elevi, unu elevu ii díse: ce vrei Dle, bravo viteazu, ca scóte sabia asupra unor copii nearmati.

Turburarea a duratu pana séra, patrol'a ambli arestandu ne'ncetatu.

Intr'acestu timpu alu evenimenteloru insirate, au terorisatu si pe fetitiile din scóla centrale. Dar' fetitiile fragede s'au purtatu totu cu acea barbatia cá elevii. S'a fostu dusu si la ele ministru, unde, din per'a directoritiei, au destituuat pe doue pedagóge: Gavrilésca si Ciugulea. Elevele au strigatu in presenti'a ministrului: josu strain'a, afara cu ea; acéstai scóla romana, nu ne trebuie directoritia straina! — Viediendu minist. ca cu reu nu póte face a intorsu mantau'a, a inceputu a le mangaié si ale sarutá promitiendule satisfacerea prin reasiedíarea lui Verdénu. Atunci o copilitia de 9—10 ani ei díce: nu ne trebuie nici Verdéanu nici nemtioe, ci unu profesoru batranu insuratu dar' romanu, dupa § 170 din legile scólei.

Ministru le promite totu, numai se se linisteesca si se merge la masa — fiindu tocma timpulu mesei. Ministru le conduce la masa, siede, manca cu ele, dar' de odata intra directoritia in sala prandiului, si elevele striga uni-sono: cei asta Dle ministru, asta ti e parola? Afara nemtióia, afara grecule; etc. si fetele au fugit tóte afara din sala. Ministru aduce indata dorobanti si le asediéza, mai multi parinti vinu se'si ieé fetele. O mama si chiama pe fies'a a casa, ea nu vré, mamai da o palma, dar' celelalte eleve intr'unu momentu iau sfasietu vualulu si tóte vestmintele cocónei. Apoi au saritu, se díce — la directoritia si o au batutu uritu, o au inpinsu pe trepte in josu. Pe urma dorobantii au inceputu ale ridicá de mani de picioére pe eleve prin trasuri si ale transporta cu puterea din scóla.

Ulitiile gemu de patróle, aresteaza, cauta pela case; Cati si cine suntu arestati inca nu se scie. Unu profesoru si mai multi elevi suntu prinsu. Eu inca stau gata, ca unulu ce miamu datu dimisia, se primescu in totu momentulu politia séu militia cá se me ridice. Opiniunile despre urdirea acestei revolte suntu diferite. Eata grecii ce ne facu.

A mea opiniune este impartita si adeca: Séu 1-iu fanariotii vreu se restórne pe Cuza si de acea au planuitu acésta revolta si o au totu mai acitiatu, cá se ia poporulu parte si tocma acuma in momentele candu se se faca unirea. Séu 2-a fanariotii isi vedu peirea in scóle si voru se le stinga.

In scurtu va esi istori'a in brosiuri; atunci voi tramite din ele si Dvóstre, acolo voru fi tóte detaliate. Nicita (?)

Sciri feliurite. Postele nu potu sosi regulatu; esundarile apelor le impedece (se resturnà mai daunadi la Muresiu si veni tóta uda.) In Viena esundari mari in suburbiu si dealungulu Dunarei pana in Pesta; podurile drumurilor de feru manate. Maiestatea S'a s'a iuduratu a darui 10 mii fl. ajutoriu la nenorociti in Vien'a si 20 mii la cei de prin alte provincii.

— „Korunk“ rectifica scirea ce o impartasiramu din Fagarasiu, cumca r. guvernul ar' fi tramisu la oficiolatu de acolo ordinatiuni in limb'a romanésca, permitendu, cumca guvernulu regescu din Ardealu va corespunde pe viitoriu cu tíerile nemagiare („a nem magyar tartományokkal“) in limb'a germana.

— Tóta nobilimea cea mare, contii, baronii etc. s'au intrunitu la o Reuniune de lectura, alias casina; ear' juristii magiari dela universitatea Pestei se incórda a forma o Reuniune numita: „Reuniunea Verbóciana.“ Acestea se facu atunci, candu programistii si esira in „M. Sajtó“ cu unu articulu, in care Jókai adia nationalitatile dicundu: fiacare nascutu odata in Ungari'a se póta dice cu simetia: „Acésta e patri'a mea, inse pelunga acesta apoi se'si prófiteze nationalitatea s'a in deplin'a consciintia de sene.“ Ce ar' fi bine, n'ar' fi reu in frie'a lui Dumnedieu; dar' numai tempulu póte aplana contrastele cate se crucescu intre partite.

— Tóte trele cancelariele si au datu parerea asupra petitiunei serbiloru din 1860 date de patriarculu repausatu la Maiestate pentru numirea bisericei loru: „bes. ortodoxa resariténa.“ Cancelari'a croata recunoscú de dreptu, cá sinodulu se fipseze acésta denumire, cea ardeleana comite acésta capiloru bisericei serb., ear' cancel. Ungariei denéga totu dreptulu pana la dieta.

— Vien'a 2. Fauru. Inca nu avemu denumitu consiliarulu romanu la cancelari'a aulica, cu tóte, ca timpulu dietei se apropia si prelucrarile ei suntu pe finite. Nu scimuce s'a facutu si cum mai sta caus'a protestelor romaniloru din scaunele fundului regiu, ca cá cumu ar' fi intratu in pamentu

nu mai audimu de stadiulu loru si ne topimu de atata astepare.

— Cetimu din diurnalele d'in Vien'a in C., cumca com. r. d'in Neoplanta ar fi provocatu pe consululu de acolo, cá se introduca limb'a magiara in afacerile magistratului, ca-ci d'in contra va fi depusu; la ce consululu ia respunsu, cumca elu cá unu deregatoriu constitutionalu, alesu prin poporu constitutionalmente, nu va depune deregatori'a, si nu va cede, de catu puterei armate; ear ce se atinge de limba, pentru dens'a ne luptamu pe viétia si pe mórte cu magiarii. Astfelu de pusetiune au ocupatu si fratii Zarandani, unicii cari totu romanesce scriu la locutientia; pe candu consistoriile romanesci, in afacerile loru cu locutieninti'a, cu tóte ca suntu detorie a'si duce tóte lucrurile in limb'a romanésca, corespundu numai unguresce.

Bucuresoi 24. Ianuariu. Cuventulu tronului si cu deosebire cuvintele ce adause M. Sa la fine: „Se traésca inalta pórtá si puterile garante, eara Romani'a va fi unita si nedespartita in veci!“ au fostu primite de natiune prin cele mai vii si mai entusiastice aplause. Inaintea reprezentantiloru puteriloru europene se dovedi in prim'a adunantia a Romaniei general'a resemnatiune a romaniloru si terea loru dechiarare, ca nici unu viscolu, fia ori de unde va fi, mai multu nu'i mai póte despartii; si Romani'a, cum dise Domnitoriulu ei, e proclamata si dechiarata de unita si nedespartita. Despre solenitatile dilei acesteia insemnate cu alta ocaziune. —

— Alecsandru D. Ghica, fostulu Domnu in Tiér'a romanésca repausà in 31. Dec. 1861 in Neapole in etate de 69 ani. Suvenirile carei remasera in literatur'a romana.

Din Poesille lui Andreiu Muresianu,

Iatane dorinti'a multoru, multoru implinita. Aprópe la 70 poesii din cunun'a laureatului nostru poetu din Ardealu le vedemu esite de supu tipariululu Joane Gött in Brasiovu, intr'unu tomu bunicelu. — Déca batranii vreau se'ntinerésca intre dulcetile lirei acestui poetu; déca barbatii vreau se'si afle unu momentu de placere si imbarbare; déca junimea vrea se se inaltia la ideele sublimitatei unui spiritu poeticu incantatoriu si se suga din dulceata ovidiana a facilitatei poetice, a sonoritatei limbei si curatiani ei; déca fraged'a tinerrime vrea a imita, a invetia, si a'si preface in sucu si medu'a dulceati'a ritmului si a intregii structure poetice romane: va pecatui, déca nu va conversa si in momentele cele mai placute cu spiritulu acestui poetu.

Care familia romana din lungulu si latulu patriei romane, care invetiatoriu, scóla, biblioteca romana se póte lipsi de acesta opu fara dauna? Neci un'a.

Dauna e, ca opulu s'a tiparitu in prea puține esemplare! Asta e parerea si dorerea mea; inse natiunea va incurgia intreprenderea si va scóte si alte restantie la lumin'a cea dorita prin caldurós'a ei imbraciosiare. — Tomulu acesta costa numai 1 fl. 20 cr. m. a. si se póte trage dela autorulu, or si dela Redactiune aici in Brasiovu. Gratia Domnului, ca vedemu odata natiunea provediuta cu un opu de nectaru de poetu, care delectéza scriindu, si invatia delectandu! R.

Respunsuri: G. Popa: In Nr. 37 alu Fóiei se afla si 50 si 10 sub numele celui ce suscrise consemnatiunea. Oradea: Adi e 25. Ian. si scrisórea Dt. din 26. Dec. astadi o priimi, ce va se dica acésta? S'a tramisu la timpu. Aradu M. R. N'ai dreptate, cum iai pusu, asia se afla, afara de una, care se va rectifica. P. P... De ce nu? Au nu ne dóre intocma? Faceti, apoi da. Numai 1 din: „Diu'a S. Andreiu,“ altulu nu nepublicatu. La inaintare in cultur'a poporului cu totii cu micu cu mare! Numai se parasimu cu totii polilogiele, unde n'avemu de a face cu istori'a.

Indreptare: In Nro 5, pag. 19, col. 2, seri'a 28, in locu de 6. cit. — Dec. 26.

Cursurile la Bursa in 12. Februaru 1862 stá asia:

	Val. asc. op. kp.
Газини амперсенті	6 48
Арсенпрѣ	136 65
Londonѣ	135 75
Амурскѣ націоналѣ	84 80
Облигаціе металиче ескі de 5 %	70 50
Акціи на банкисі	847
„ кредитисі	201 80